

Veselības ministrija

Senioru lietu padomes sēde Veselības aprūpes jautājumi senioriem

Parlamentārā sekretāre Līga Āboliņa

16.09.2026.

Veselīga un cieņpilna novecošana: profilakse, veselībpratība un aktīva līdzdalība

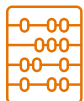

Latvijā sabiedrība noveco, un senioru veselība kļūst par vienu no būtiskākajām sabiedrības veselības prioritātēm.

Paredzamais mūža ilgums Latvijā 2024. gadā – **76,4 gadi**, taču **veselīgi nodzīvoto mūža gadu skaits** – **52,7 gadi**, kas ir būtiski zemāk nekā **ES vidēji** – **63,1 gadi**.

Senioru veselības riska faktori saglabājas **augsti**:

78,9% senioru ir liekais svars vai aptaukošanās

tikai **8,9%** senioru ir pietiekama fiziskā aktivitāte

Veselības aprūpes pieejamība

Sabiedrības novecošanās palielina pieprasījumu pēc veselības aprūpes pakalpojumiem, īpaši senioriem un pacientiem ar hroniskām slimībām.

Seniori ir viena no lielākajām pacientu grupām **primārajā veselības aprūpē**.

Vienlaikus Latvijā veselības aprūpes finansējums joprojām ir zemāks nekā vidēji ES, kas ietekmē pakalpojumu pieejamību.

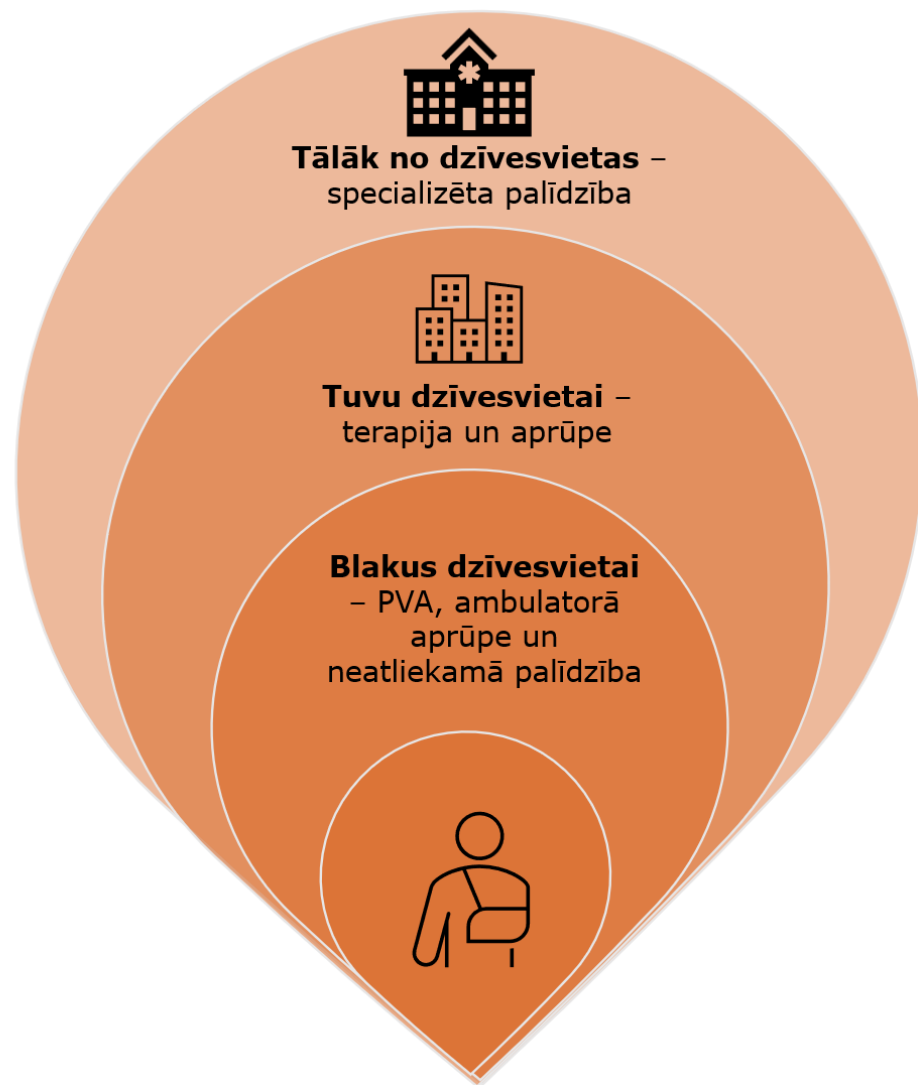
Pieejamības nodrošināšanas virzieni:

- Primārās veselības aprūpes stiprināšana
- Aprūpe tuvāk dzīvesvietai
- Digitālie un integrētie risinājumi
- Slimnīcu tīkla attīstība

Valsts apmaksāts vēža skrīnings

VALSTS APMAKSĀTAS PROFILAKTISKĀS VĒŽA PĀRBAUDES			
	Vecums	Dzimums	Izmeklējums
ZARNU	50 - 74 reizi 2 gados		Tests <i>saņem pie ģimenes ārsta</i>
DZEMDES KAKLA	saņem uzaicinājumu 25 - 28 reizi 3 gados		Uztriepes izmeklējums
	saņem uzaicinājumu 30 - 65 reizi 5 gados		
KRŪTS	saņem uzaicinājumu 50 - 68 reizi 2 gados		Mamogrāfija
PROSTATAS	50 - 75* reizi 2 gados		Asins analīze <i>nosūta ģimenes ārsts</i>
*no 45 līdz 50 gadu vecumam, ja ģimenē prostatas vēzis ir konstatēts asinsradniekam			

Slimnīcu tīkla reformas ietekme uz pakalpojumu pieejamību (1)

- **No 2027. gada 1. janvāra stāsies spēkā izmaiņas saistībā ar slimnīcu tīkla reformu.**
- **Mērķis:** nepieciešamā veselības aprūpe pēc iespējas tuvāk iedzīvotāju dzīvesvietai.
- **Ieguvums:** Resursi novirzīti atbilstoši pacientu vajadzībām: ambulatoro pakalpojumu pieejamības uzlabošanai, **nodrošinot vismaz 33 000 papildu ārstu konsultāciju un izmeklējumu gadā.**
  - Tas palielinās pacientu iespējas savlaicīgāk saņemt nepieciešamās speciālistu konsultācijas, diagnostiskos izmeklējumus un dienas stacionāra pakalpojumus, mazinot slodzi slimnīcu uzņemšanas nod.

Veselības aprūpe mājās (1)

Veselības aprūpes pakalpojumi, kas tiek nodrošināti pacienta dzīvesvietā:

Māsu un ārstu vizītes, kas ietver:

- medikamentu ievadišanu;
- brūču aprūpi;
- urīna ilgkatetera maiņu un aprūpi;
- mākslīgo atveru aprūpi;
- ilgstošu plaušu mākslīgo ventilāciju;
- enterālo barošanu caur zondi;
- bērnu parenterāla barošana (tiem, kuri atrodas BKUS paliatīvās aprūpes kabineta uzskaitē);
- bērnu rehabilitācijas pakalpojumi (tiem, kuri atrodas BKUS paliatīvās aprūpes kabineta uzskaitē un ar noteiktām diagnozēm);
- u.c.

Medicīniskā rehabilitācija mājās:

- Kuru nodrošina – sertificēts fizioterapeits vai fizioterapeita asistents, ergoterapeits vai audiologopēds.

Veselības aprūpe mājās (2)

Valsts budžeta finansētus veselības aprūpes pakalpojumus mājās var saņemt:

- Pacienti, kuriem ir hroniska saslimšana un pārvietošanās traucējumi, kuru dēļ pacients nespēj ierasties ārstniecības iestādē;
- Pacienti ar noteiktām diagnozēm;
- Pacienti ar sekām pēc muguras smadzeņu bojājuma (Ar NRC "Vaivari" nosūtījumu).
- *Bērni, kuriem nepieciešami medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumi un atrodas BKUS paliatīvās aprūpes kabineta uzskaitē.*

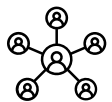
Pilotprojekts - Integrēta aprūpe mājās (1)

Mērķis: Izveidot un pārbaudīt integrētas aprūpes modeli personām ar kompleksām vajadzībām, nodrošinot veselības un sociālās aprūpes pakalpojumus personas dzīvesvietā no viena pakalpojumu sniedzēja.

Mērķa grupa: Rīgā deklarētas (un dzīvojošas) pilngadīgas personas, kurām izrakstoties no stacionāra vienlaikus ir nepieciešama veselības un sociālā aprūpe dzīvesvietā.

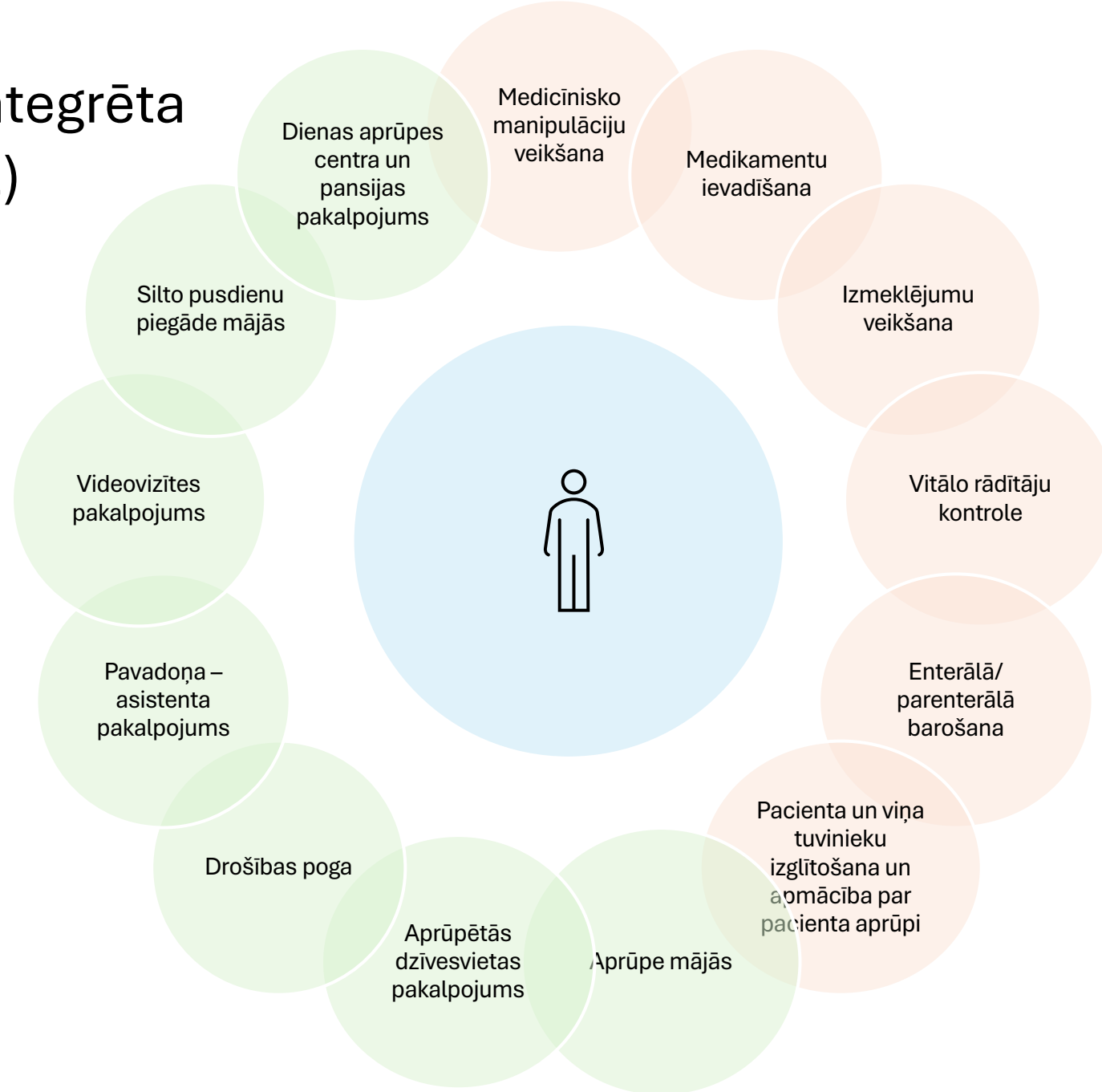
Iesaistītās puses: Rīgas valstspilsētas pašvaldība, Nacionālais veselības dienests, KUS, pakalpojuma sniedzēji.

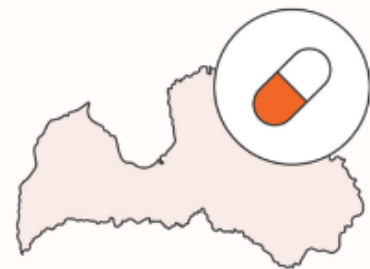
Pilotprojekta īstenošanas laiks: 1 gads

Pilotprojekts - Integrēta aprūpe mājās (2)

**Sociālās aprūpes
pakalpojumi** – aprūpe
mājās

**Veselības aprūpes
pakalpojumi** – veselības
aprūpe mājās (esošā
finansējuma ietvaros)

#ZĀĻUCENAS

No 1. jūlija par recepšu zālēm **līdz 10 eiro** nav jāmaksā 0,75 eiro farmaceita pakalpojuma maksa – to sedz valsts

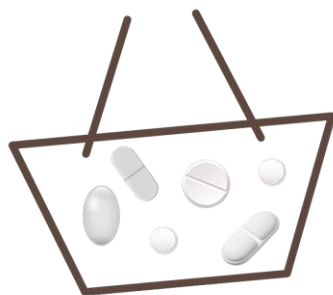

No 1. septembra cilvēkiem ar I grupas invaliditāti **par jebkurām recepšu zālēm** 0,75 eiro farmaceita maksa tiks kompensēta pilnā apmērā

Zāļu cenu reformas būtiskākie ieguvumi

Analizējot TOP 200 biežāk izrakstīto recepšu medikamentu cenas, secināms, **ka to vidējā aptiekas cena 2025. gadā, salīdzinot ar 2024. gadu, samazinājusies par 17 %.**

- izteiktākais cenu kritums novērots zālēm, kuru cena pārsniedz 10 eiro, un **būtiska daļa medikamentu 5–10 eiro cenu grupā arī kļuvuši lētāki;**
- lētāko zāļu cenu grupā līdz 5 eiro ir vērojams cenu pieaugums vidēji par 50 centiem;
- zālēm cenu grupā 5-10 eiro vērojams cenu samazinājums vidēji par 92 centiem (12%);
- zālēm cenu grupā 10-25 eiro – samazinājums par 3,27 eiro (21%);
- zālēm cenu grupā virs 25 eiro – samazinājums par 12,61 eiro (20%).

Pacientiem, kuri lietoja vairākus medikamentus, ietaupījums ir vēl nozīmīgāks – **recepšu zāļu groza izmaksas pacientiem ar sešiem un vairāk medikamentiem, ieskaitot farmaceita pakalpojuma maksu, samazinājušās līdz pat 32 %.**

Pašlaik Latvijas zāļu reģistrā ir 3635 recepšu zāles ar deklarētu ražotāja cenu. Salīdzinot šo zāļu deklarēto ražotāja cenu 02.02.2026. un 31.12.2024., redzams, ka 3285 zālēm jeb **90% no visām recepšu zālēm ar deklarētu ražotāja cenu maksimāli pieļaujamā aptiekas cena ir samazinājusies**, 344 zālēm jeb 9,5% tā ir palielinājusies, un 6 zālēm tā ir saglabājusies nemainīga.

Sabiedrības veselība: vakcinācijas iespējas senioriem

Vakcinācija **pret sezonālo gripu:**

- Rekomendēta personām vecumā no 60 gadiem
- Rekomendēta katru sezonu, izmantojot augstas devas gripas vakcīnu (īpaši piemērota senioriem)
- Īpaši rekomendēta senioriem ar hroniskām slimībām

Vakcinācija **pret Covid-19:**

- Rekomendēta personām, kas vecākas par 65 gadiem, īpaši rekomendēts vakcinēties cilvēkiem vecumā virs 75 gadiem, kā arī cilvēkiem ar hroniskām slimībām.
- Rekomendēta reizi gadā, saņemot pielāgotu Covid-19 balstvakcīnas devu

Vakcinācija **pret difteriju un stingumkrampjiem:**

- Nepieciešama reizi 10 gados visas dzīves garumā

Valsts E-veselības sistēma

www.eveseliba.gov.lv

E-veselībā pieejamie dati

Pamatdati:

Pacienta karte (diagnozes, alerģijas, pēdējo 6 mēnešu ķirurģiskās manipulācijas, regulāri lietojamie medikamenti, medicīnas ierīces)

Informācija par
ģimenes ārstu

Iedzīvotājs var norādīt:

Kontaktpersonas, ar kurām sazināties krīzes situācijā, piemēram, ja bezsamaņā nonāku slimnīcā

Pilnvarotās personas, kas var **piekļūt maniem E-veselības dokumentiem**, piemēram, iegādāties man zāles aptiekā

Pilnvarotā persona, kurai būs tiesības **pieņemt lēmumus par ārstēšanu**, ja pats vairs to nespēšu

Medicīniskie dokumenti:

E-receptes

E-nosūtījumi (no 2026. gada 5. maija tikai elektroniski)

Laboratorisko izmeklējumu rezultātu pārskati

Vizuālās diagnostikas izmeklējumi un slēdzieni

Darbnespējas lapas

Vakcinācijas dati

Slimnīcu un dienas stacionāru izraksti (**epikrīzes**)

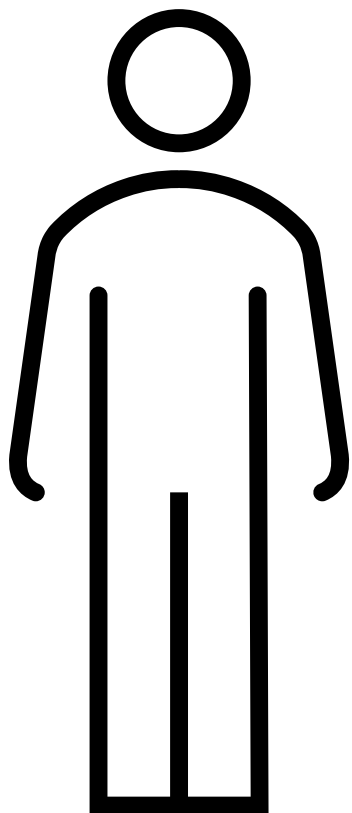
Tuvējā nākotnē būs arī:

Operāciju apraksti (obligāti no 2028. gada)

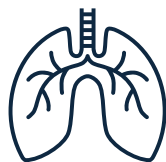

Ārstu konsīliju slēdzieni (obligāti no 2028. gada)

*Vidēji katram Latvijas iedzīvotājam
E-veselībā gadā*

=

1 vizuālās diagnostikas rezultāts

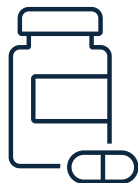
1 darbnespējas lapa

2 laboratorisko izmeklējumu pārskati

3 nosūtījumi

10 e-receptes

E-veselības jaunumi

Latvijas Digitālās
veselības centrs

E-nosūtījumu izmantošana

Ārstu-**speciālistu** konsultācijām
Diagnosticajiem izmeklējumiem
Stacionāra (slimnīcas) pakalpojumiem
Ambulatorajiem pakalpojumiem
Veselības **aprūpei mājās**

E-nosūtījums **laboratoriskajiem**
izmeklējumiem ir procesā.

Provizoriski – 2026 g. IV cet.

Nosūtījumus nevajag, lai apmeklētu
tiešās pieejamības speciālistus.

Piemēram, ginekologu, pediatru, acu
ārstu un citus.

No 5.maija

E-nosūtījumi pie ārsta tikai elektroniski

Glabājas un var aplūkot – www.eveseliba.gov.lv – «E-nosūtījumi».
Izdruku var lūgt ārstam.

Mērķis ieviest principu «**Viens nosūtījums–viens pieraksts**».

Pieraksts jāveic **180 dienās (6 mēn.)**.

To pašu e-nosūtījumu var izmantot pierakstam citur, **atsakot sākotnējo pierakstu**, kuram piesaistīts e-nosūtījums.

Iepriekš izrakstītos papīra formas nosūtījums var joprojām izmantot. Tos ir **jādigitalizē**, ko nodrošinās ārstniecības iestādes reģistrators.

+ Steidzamajiem nosūtījumiem (Cito!) iespējams pievienot pacienta **kontaktus**

+ Nosūtījumiem mājas vizītēm iespējams pievienot **kontaktpersonas**

Vienotais veselības portāls

Vienotā veselības nozares elektroniskā informācijas sistēma

Izvēlne

Sākums

Laboratoriskie nosūtījumi

E-nosūtījumi

Laboratoriskie rezultāti

Auditācijas notikumi

Jautājumi un atbildes

Informējam!

Pieejami rezultāti sākot ar 2024.g. veiktajiem izmeklējumiem no E.Gulbja laboratorijas, Centrālās laboratorijas, Bērnu klīniskā universitātes slimnīcas, Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīcas laboratorijām, Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīcas noteiktām laboratorijām, Aizkraukles, Bauskas, Dobeles, Jēkabpils, Jūrmalas, Ogres, Tukuma, Vidzemes slimnīcu, SIA Bait Info Lab, SIA Dziedniecība un SIA GenEra laboratorijām!

E-nosūtījumi

Pacients:

VISI MANI PACIENTI

Pacienti, kuru nosūtījumus Gundars Minalgo ir nosūtījis

Filtri

Aktīvs, Nākotnes; Mani nosūtījumi

< >

Digitalizēt + Izveidot +

Izveidošanas datums	Pacients	Pakalpojums	Nosūtītājs	Statuss	Statusa informācija
03.03.2025. 12:20	✚ PĒTERIS KALNIŅŠ	Asinsspiediena monitorings → 24 h	👤 Ģimenes (vispārējās prakses) ārsts	€ Aktīvs	– → ✎

Ieraksti 1-1 no 1

◀ ▶

E-pieraksts E-veselības jaunajā portālā

Ārstniecības iestādes iesūtīs brīvos pierakstu laikus, kas vienkopus atspoguļosies E-veselības portālā www.eveseliba.gov.lv

Sākotnēji informācija par **113 ambulatorajiem pakalpojumiem**

E-pieraksts kā **papildu kanāls**, caur kuru veikt pierakstu uz pakalpojumu. Joprojām varēs pieteikties pakalpojumiem telefoniski, klātienē un citos ierastajos veidos

Iedzīvotājs portālā pakalpojumus varēs **meklēt un filtrēt pēc:**

- Pakalpojuma veida
- Ārstniecības iestādes
- Ārstniecības personas
- Ārsta specialitātes
- Pakalpojuma apmaksas veida (valsts/pacienta maksājums)
- Pakalpojuma pieejamību laikiem

Pieraksta veikšana

Atrasti 2 rezultāti

Meklējot

Alergologa konsultācija

Alla Gadebskaya-Gadebskaya

dermatologs, venerologs

Filiāle1, Varakļānu veselības aprūpes centrs, SIA

Pils iela, 25A

28.06.2026

A

Dermatologs, venerologs

Filiāle1, Varakļānu veselības aprūpes centrs, SIA

Pils iela, 25A

28.06.2026

D

1-2 no 2 ierakstiem

Filtri

Ārstnieciskais pakalpojums

Alergologa konsultācija

Ārstniecības iestāde

Izvēlieties ārstniecības iestādi

Ārstniecības persona

Izvēlieties ārstniecības personu

Specialitāte

Norādi ārsta specialitāti

No

Līdz

DD.MM.GGGG

DD.MM.GGGG

Pakalpojuma apmaksas veids:

☐ Valsts apmaksāts

☐ Maksas pakalpojums

Kā piešķirt citai personai piekļuvi maniem E-veselības datiem, t.sk. lai ērti iegādātos tuviniekam recepšu zāles aptiekā

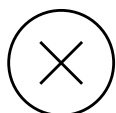

Ja ir drošie autentificēšanās līdzekļi (Smart ID vai eID):

www.eveseliba.gov.lv

Sadaļa «Tiesību deleģējumi» –
«Pievienot jaunu deleģējumu»

Ja neizmanto datoru/ internetu/
nav drošie piekļuves autentificēšanās līdzekļi:

Klātienē Nacionālajā veselības dienestā

- Rīgā, Cēsu iela 31 k-3, 6. ieeja,
- Jelgavā, Katoļu iela 1-1;
- Daugavpilī, Saules ielā 5
- Kuldīgā, Pilsētas laukumā 4, 3. stāvā
- Smiltēnē, Pils ielā 6

Pilnvarotā persona elektroniski

Personas oficiāli pilnvarotā persona sagatavo **ar e-parakstu parakstītu iesniegumu.**

Pievieno notariāli apstiprinātu **e-pilnvaru.**
Iesniegumu **sūta** uz:

- nvd@vmnvd.gov.lv vai
- NVD oficiālo e-adresi.

Veselības ministrija

Paldies!

